

V R T E C.

Izbaja
1. dné
vsacoga
meseca
na celej
pôli in
stoji za
vse leto
2 gl.
60 kr.,
za pol
leta 1 gl.
30 kr.
av. vr.

Naroč-
nina se
naprej
plačuje
in po-
šilja u-
redništvu
v
Lángar-
jevih
ulicah
hiš. št. 1
v Ljub-
ljani.

Časopis s podobami za slovensko mladino.

Štev. 10.

V Ljubljani 1. oktobra 1879.

Leto IX.

K

o sem bil otrok,
Majhen še domá,
Mnogo sem imel
Mnogo že željá.

Rad unstran goró
Videl bil bi svét,
Šel sem na goró,
Gledal ga zavzét.

Bil takó je lep,
Bil tako je nóv,
V sreci mi ostál
Je pogléd njegov.

Čez nekaj let.

Šel čez nekaj let
Spet sem na goró,
V prsih mi srcé
Bilo je bridkó.

Al z gore domóv
Nisem smél nazaj,
Moral sem napréj
Moral v daljni kraj.

Ní več mikal me,
Kot nekdáj nov svét,
Vedno sem domóv
Želèl priti spet.

J. Š. K.

Mali pleteničar.

Živel je svoje dni vrlo imovít človek, ki je imel dvoje otrok, Milotina in Fránjico. Ta dva otroka sta dobro živela v hiši svojih staršev, in že od mladih nog nista se privajala nobenemu delu. Tako živéč z dneva na dan, mislila nista na družega nego le na igrače in zabáve. Kaj čuda potem, da sta bila nemarna in lena, ter sta rajše postopala in polégala, nego da bi se bila pridno učila in delala. Najnavádnejša in najlaža opravila, katera bi vsak

dober otrok rad in z veseljem izvrševal, moral je mesto njiju opraviti hlapec ali dekla, ker njima je vsako delo mrzelo, in učiti se, to jima je bilo najbolj neprijetno in zoprno. Dà, še več; Franjica je bila tako nemarna, da se še celó čevljev ni znala sama obuti. Vse to je očeta zeló skrbelo; večkrat so ju opominjali in k delu naganjali, ali otroka sta se lenobe že preveč navádila, in težko ju je bilo zdaj pridnosti in dela priučiti.

Necega dné gredó oče z otrokoma v bližnji gozd, da se malo izprehódijo. Ko pridejo tjà, slišijo necega dečka, ki je iz vsega grla prepeval veselo pesenco, da se je razlegalo daleč po zelenem gozdu. Postojé malo. —

„Oho! to je pa vesel deček,“ reče Milotin, „blagor mu! temu se ni treba učiti in pisáti nalog, kakor nama. Žíví veselo kakor kak kraljevič, ter mu ni treba misliti na drugo, nego na to, kako bi se igral in veselo zabaval.“

„A jaz mislim zopet drugače,“ rečejo oče, „človek, ki misli samo na igrače in razveselevanje, ni mnogo vreden, naj bi bil tudi kraljevič sam.“

V tacem razgóvoru dospéjo vsi trije do ónega mesta, od koder se je slišalo veselo petje. „Da si mi zdrav, dečko! zdi se mi, da si vedno vesel in dobre volje, ker tako veselo prepevaš,“ nagovoré oče dobrovoljnega kmečkega dečka. — Deček iznenadjen s temi besedami, privzdigne glavo, pozdravi gospoda prijazno in reče: „To je, gospod, da sem vesel, in kako bi tudi ne bil, ko mi delo gre tako dobro izpod rok. Ko si odpojem kako veselo pesenco, potlej mi delo še urneje teče in nobene težave ne čutim pri njem. Kdor veselo dela, ta se ne bojí življenja.“

„Glej, ti pleteš košarice; in kako so lepe! Blagor ti; kadar jih napleteš lepo število, potlej se boš igral ž njimi!“ reče Fránjica.

„Kaj vam pade na um, zala gospodična, ko tako govorite! Kaj tacega bi znali vi storiti, a ne jaz, ubogi kmečki deček; jaz moram delati, ako hočem, da živim. Ako bi mislil le na igrače, moral bi umreti od gladi. Glejte, te košarice jaz pletem na prodaj, in za novce (denarje), ki jih dobódem, kupim sebi kruha in vsega, česar mi je treba. Vidite tedaj, ako bi ne delal pridno, moral bi umreti od gladi,“ reče mali pleteničar.

„Kako to? Ali nimaš staršev, ki bi za tebe skrbeli in ti dali, česar potrebuješ?“ vpraša dalje Franjica. Na te besede se je dečku milo storilo, in reče: „Na svojo veliko žalost ninam staršev, in zdaj bo že skoraj leto, odkar mi so umrli moja siromašna mati. Sirota sam, jel sem premišljevati, kako si preskrbim kruha in se preživim v sedanjih slabih časih. Na mojo veliko srečo me so moja rajnka mati že zgodaj privadili vsacemu delu. Od svojih mladih nog sem jim moral pomagati pri pletenji, in pomagajoč materi izučil se sem prav dobro svojega rokodelstva. Večkrat so mi rekli mati: „Drži se zmiraj kacega rokodelstva, ker rokodelstvo je zlató, in če si priden in rad delaš, nikoli ti ne izmanjka kruha.“ — To so bile vsakdanje besede moje matere. In ko so bili na sturtnéj postelji, poklicali so me k sebi in mi rekli: „Peter! skoraj mi je umreti, in po mojej smrti ostaneš ti sirota na tem svetu. Poslušaj tedaj zadnje besede svoje matere! Bodi vedno dober in pošten; nikar ne prosjáči, nego delaj, kakor si delal do zdaj, in dobro se ti bo godilo.“ Jaz sem slušal materine nauke, nikoli nisem stegnil roké, da bi prosil vbogajme in prosjáčil po hišah, nego, da-si še majhen, pridno sem začél delati in z božjo pomočjo zaslužim sebi toliko, kolikor mi je treba, da

se živim. Bog naj mojo dobro mater za vse njene lepe nauke obilo obdari na ónem svetu!"

Mali pleteničar je te poslednje besede izgovoril z nekim ponosom. Mitin in Fránjica sta stala pred njim. Lica sta jima žarela od sramote, ko sta slišala, da je ubogi deček, sam sebi prepuščen, že zgodaj začel skrbeti, kako se preživi in samega sebe izdrži; a óna dva nista niti toliko zmožna, da bi si najpotrúbnejše stvari sama preskrbela.

Očetu, ki so vse to pazljivo poslušali, zeló so dopale dečkovne besede in pohvalili so ga. Izberó za otroka dve lepi košarici in mu dadó za-nji srebrn goldinar. Deček pogleda novec in reče: „Gospod! jaz svoje košarice ne prodajam tako dragó, a vi ste mi plačali za-nji cel goldinar.“ — „A jaz jih zopet nikoli ceneje ne kupujem,“ odgovori gospod. „Vidim, milostivi gospod, da ste vi to storili iz usmiljenja do mene in moje mladosti, zato bi ne bilo lepo od mene, ako bi ne vzel darú od tako bogatega gospoda, kakor ste vi. Ali prosim vas, da bi ne pozabili, da jaz tacega darú nisem iskal od vas in tudi kaj tacega pričakoval nisem,“ reče ubožni Peter. — „To vse znam,“ reče odhajajoči gospod, „bodi le vedno tako priden, delaven in pošten, in vsak ti bode rad pomagal, a ti boš časoma srečen in pameten človek.“

Potem se oče poslové od malega pleteničarja ter gre dó z otrokoma dalje. Oče, ki so si že poprej mnogo prizadevali, kako bi svoja otroka za delo pridobili, porabijo to priložnost in rekó: „Kaj bi vidva začela, ako bi bila v tem stanu, v katerem je ubožni deček Peter? In to se vama prav lahko zgodi, morda še poprej, kakor si mislita. Vidva bi bila zeló nesrečna otroka, ker nobenega dela ne poznata; od hiše do hiše bi morala iti, in kruha pri dobrih ljudéh prositi. Učita se toraj pridno in privadita se delu, ter opustita lenobo, ki slabí telo in dušo. Pómnita izrek, ki pravi: Lenoba je vseh grdob grdoba. Vselej imejta na umu, da človeška sreča ni stalna, in da óni, ki je danes znabiti najbogatejši, lahko je jutri berač. Zato vama pravim, da je velik greh pred Bogom in velika sramota pred ljudmi, ako človek ne dela in živí v lenobi. Lenega čaka strgan rokáv, pal'ca beraška, prazen bokal.“ L.

Ne zametuj daróv božjih.

(Narodna pripovedka.)

V necem kraji je živel prosják Lenart. Ljudjé, katere je s prosjácenjem nadlegoval, so se ga bili že naveličali, ker malo je bilo stvari, ki bi jih bil vbogajme sprejemal. Tudi se ni znalo, od kod je bil prišel v ta kraj, in ker je zopet kmalu izginil, mislili so ljudjé, da živí v jednom kraji le dotlej, dokler mu kdo vbogajme daje kaj tacega, kar se njemu dopade.

Ne daleč od tega kraja je bila široka reka. Samo jedno mesto je bilo pripravno za prevožnjo, in tú je prebival ribič Jakob, katerega posel je tudi bil prevaževati ljudi preko široke reke.

Necega dné, ko se mu je bil drog ulomil, šel je v bližnji gozd, da bi si ondu poiskal družega. Ko je že dljè časa hodil po gozdu, čuje, kako nekdo na vrhu griča, po katerem se je gozd razprostiral, govori.

Stopi bliže, ter posluša. Slišal je dobro in po glasu tudi spoznal Lenarta, ki je pónglasno govoril sam sebi: „Hà, hà, naveličali so se me že

ljudjé! Rad bi znal, zakaj naj bi zdaj zobal črni kruh, ko so mi poprej ljudjé radi dajali mesá in klobás! Háháhà, zdaj naj bi bil zadovoljen s črnim kruhom? Tega pri meni že ne doživó!“

Nastane molk. Ribič je še vedno poslušal, ker si je mislil, da še več poizvé od tega čudnega človeka, ki mora, ako se po njegovem govoru sodi, imeti hudobno srcé. Kmalu čuje zopet naslednje besede:

Rèženjak jákelj,
Idi v moj žákelj!
Óvsenjak slabi
Naj leží v grábi!“

Pri teh besedah je priletela kepa črnega kruha, malo ne, ribarju Jakobu v glavo, in za njo še več družih. Kosove kruha je Jakob pobral ter jih nesel domóv.

Ni bil še dolgo domá, da se prikaže tudi prosják Lenart, ter prosi Jakoba, da bi mu dal kaj vbogajme, in ga potem prepeljal preko reke.

„Prepeljati vas hočem, a vbogajme vam nimam kaj dati,“ reče Jakob, ter se bliža s čolnom k bregu.

Lenart stopi v čoln in Jakob odrine od brega. Ko priveslá do srede reke, kjer je moléla iz vodé precej visoka in prostorna skala, izpregovori kakor osupel k Lenartu.

„Prijetelj! stopite tukaj malo vèn, glejte čolnu se dno odtrguje. Hitro!“

Lenart, da-si ni ničesar opazil, vendar je hitro izstopil, ker je videl Jakoba nekako ustrašenega.

Jedva da izstopi iz čolna, vprè se Jakob zopet ob skalo, ter odveslá proti svojej bajtici.

Lenart, menèč, da bo Jakob čoln domá popravljaj, čakal je nekaj časa mirno. A ko se Jakob le ne povrne, začel je na večer vpiti in razsajati.

A vse je bilo zamán. Jakob ga ne sluša.

Zjutraj, ko je bilo solnce že precej visoko, vzame veslo, ter odveslá k skali, kjer je Lenart že zopet klical, prosil in klel vse ob enem.

Jakob natakne na drog kos črnega kruha, in priveslavši k skali, pomoli ga Lenartu, rekoč: „Nu, da vés! zdaj dobiš prvi kos, a na skali te hočem imeti takó dolgo, da snés zadnji kosec, ki si jih véceraj v gozdu po grmovji in grabah razmetal. Prej nimaš rešitve, bodi miren ali nemiren!“

Lenartu je bilo obupati. Zdaj je še le spoznal, da je Jakob slišal njegove besede, ko je on ménil, da ga nihče ne sliši. „Potruditi se hočem, da kruh kmalu snem,“ misli sam v sebi, ter se spravi na delo. Večkrat pokliče Jakoba, ter ga prosi, naj mu prinese kruha, ker mu ga je že zmanjkalo in je gladeh.

Ali Jakob se ni prenaglil. — Vidèč naposled, da je Lenartu kruh res hitro potekal, in ga je zadnjíč že na kolenih prosil, naj ga za božjo voljo reši samote, pripeljal je zopet čoln do skale, in Lenart je vstopil.

Pripeljavši ga na breg, pokaral ga je, in mu rekel: „Ali vidíte, kakó je bil zdaj kruh ovsenjak dober! Glejte, da nikoli več ne storite kaj tacega, kar ste storili óni dan v gozdu; sploh pa ne zametujte daróv božjih, da Bog zaradi vas ne kaznuje tudi nas druge, ki vam dajémo kruha vbogajme.“

To rekši, posloví se od prosjáka Lenarta in od tega dné ni ga nikoli več videl v svojem kraju.

Poštenje nosi srečo.

Necega rokodelca so bolezen, draginja in druge nadloge pripravile v tolike stiske, da je bil siromak primoran pri dobrih ljudeh si iskati pomoči, ako je hotel sebe in svojo družino vsaj za silo z živežem preskrbeti. Necega dne ga zopet huda sila priganja, da naj gre pomoči prosit necega dobrega človeka, ki mu je že večkrat v hudih stiskah pomagal. Šel je, ali plemenitega dobrotnika ni bilo domá, ker je otišal po necem opravilu več ur hodá od svojega dóma. Rokodelcu je bilo hitre pomoči treba, zatorej sklene, da gre za svojim dobrotnikom tako daleč, da ga najde. Pot ga pripelje na veliko cesto, na katerej je bilo zaradi sejma v mestu vse živo ljudi, voz, živine in blagá. „O Bog!“ vzdihne ubogi rokodelec, „da bi jaz samo to imel, kar ljudjé na tacih potih po nepotrebnem zapravijo, kako srečen bi bil!“ — Ko gre tako zamišljen dalje svoj pot, pridreí memo njega voz, polhen sejmarjev, ki je pa v silnem diru naprej dréal. Siromak rokodelec gre žalosten svoj pot dalje, ter premišljuje svoje stiske in nadloge. Ali glej! zdajci ugleda sredi ceste ležati težek in debel úsnijat pas. Ko ga vzdigne od tal, vidi da je polhen srebrnega denarja. „Gotovo je te denarje izgubil jeden ónih sejmarjev, katere sem poprej srečal, in ki so jo tako naglo podili naprej. O ubogi človek, kako zeló se bode ustrašil, kadar ugleda toliko izgubo! Rad bi šel za sejmarji, a Bog zna, kje so, ker so se tako naglo vozili. In vprašanje je, ali tudi dobim pravega, ki je denarje izgubil?“ Tako je govoril ubogi rokodelec sam v sebi. Ne premišljuje se dolgo; vzame pas z denarji, ter ga nese v bližnjo vas k gosposki, katerej najdeno blagó izročí, da bi pozvedovala, kdo ga je izgubil in ga pravemu lastniku nazaj izročila. Še predno je gosposka to stvar razglasila, užé se je čitalo po javnih časopisih, da je neki trgovec, ki se je iz sejma v Ž. domóv vozil, izgubil 2000 tolarjev srebrnega denarja; ob jednem je bilo tudi obljubljeno 100 tolarjev v dar poštenjaku, kateri bi denarje našel in jih nazaj odrajtal. Ni bilo treba dolgo čakati in trgovec je bil zopet lastnik izgubljenega denarja. Pošteno je izplačal obljubljenih 100 tolarjev, in ko ubožni rokodelec ta denar prejme, jokál se je od veselja, Z gauenim sreem je hvalil Bogá za tako nenadno in obšlo pomoč. Toliko denarjev ni imel še nikoli v svojem življenji. Rešeni se bili zdaj hude lakote on in njegova družina; a vrhu tega je pošteni mož mogel zopet svoje rokodelstvo nadaljevati ter je tako ustanovil srečo sebi in svojej družini. Nikoli mu ni bilo več treba stradati kruha, niti se mu je bilo batí lakote poginiti. Ko je na večer po okončanem delu sedel pri svojej družini, pogostoma je pripovedoval otrokom, kako Bog poplača tacega, kateri vanj zaupa in živí pošteno.

Pravica in poštenje

Naj vodi nam življenje.

Rod. Podratilovski.

Zakaj se orehi z drevesa otepajo ?

Barbika je bila ljubeznjiva deklica. Njeno srcé je čutilo in imelo velikos ljubezen do vseh stvari na svetu. — Skazovala je vsakej stvarci, vsakej živalci in kateremu koli človeku dobrote po svojih močéh. Kadar je srečala kacega prosjáka (berača), takój mu je z veseljem dala vse, kar je pri sebi

imela, naj je bil tudi zadnji krajecar. — Pridno je pletla volnene nogavice in rokavice, katere je potem v božični dar podarila svojim ubožnim součenkam. Po zimi je ubogim lačnim ptičkom metala zrnca in kruhove drobtinice, katere je poprej skrbno v ta namen nabirala. Še celó zmrzujočim zajčekom je nastiljala sneženo posteljico z listjem, da niso prehudega mraza trpeli. Če je videla po zimi konja brez odeje pred krčmo stati, smilil se jej je, in želela ga je odeti s svojim velikim zimskim robcem. Če je po leti kaka čebelica priletela v sobo, takój jej je odprla okno s tem namenom, da naj gre zopet srečno na svoj dom; ali da vam ob kratkem povem: Barbika je ljubila vsako tudi najmanjšo stvarco in zato so tudi njo vsi ljudjé radi imeli. Nobena žival ni jej storila nikoli nič žalega, ker tudi živali poznajo dobro svojega dobrotnika. Barbiko so imele vse živali za svojo največjo dobrotnico. Še celó kosmati medved je Barbiko obrajtal in jo hvalil povsod, kamor je prišel med druge zverí. Kaj čuda potem, da so živali Barbiko rade imele in jo po vseh njenih potih lepo pozdravljale. Dèhteče cvetlice so jej pota s cveticami nastiljale, in ovočno (sadno) drevje jej je najlepše sladko ovočje v naročje sípalo. Samo jedno staro orehovo drevo je bilo tako nerodno in ošabno, da jej je necega dne, ko je v njegovej senci sladko počivala, v svojej neumnej šali največji oreh z zeleno grenko lupino vred vrglo ravno na okó, da je v tem hipu osivélo in jo zeló začelo boleti. — Barbika je zaradi bolečin miló jokala; njen jok se je slišal po gorskih pečinah in dolinah, slišal se po vsej okolici na daleč in široko. — Prestrašena čebelica in čmrl sta z žalostnim brenčanjem oznanovala nesrečo dobre Barbike. Zajček na žitnem polji je migal z dolzima ušesoma, v zelenej dobravi se pasoča srna je privzdigovala svojo čedno glavico in je poslušala. Potem se naglo vzdigne na svoje brze nogé ter si vzame v spremstvo še jelena. Tema dvema se pridruži tudi divja koza in še celó hrček je zraven prikimal; to dolgo vrsto živalske procesije okončata medved in lisica. Vsi skupaj hité na óni kraj, kjer je nesrečna Barbika bridko zdihovala, ter jo tolažijo vsak po svoje, kakor zna in more. Naposled se še posvetujejo o zdravilih, ki bi Barbiki k zdravju pripomogle. Zajec, kot najbolj izvédeni zdravnik, pristopi k Barbiki, pregleda okó, potiplje žilo, zaviha nos, zmajé z glavo ter reče: „Dragi továriši! tukaj je vsaka pomoč zastonj, okó je izgubljeno in uboga deklica bo oslepéla.“ — Ko pogumni jelen to čuje, odrine zajčjega proroka v stran in reče: „Vsak zdravnik, ki tako govori, kakor zajec, družega ni nego bojazljivec. Mi drugi še ne obupamo, nego rajše poskušamo, ako bi ne mogli ubogej Barbiki pomagati. K sreči ima moje rogovje dobro zdravilo v sebi, rad ga dam dobrej deklici v pomoč.“ To rekši, butné z rogovjem ob bližnje drevo, in takój se pcedí iz njega neka tekočina, tako imenovani jelenovec, ki ima zeló močen duh, ter je v brezvestji ležečo deklico takój obudil k življenji. — Zdaj pride vrsta na divjo kozó, ki je morala prinesiti hladilnega snega z visocíh snežnikov. Naglo kakor blisk je zdirjala na bližnji snežnik in kmalu se je povrnila. Sneg, ki ga je prinesla divja koza, pokladali so Barbiki na ranjeno oko in bolečine so prestale. Tudi otekline se je polagoma izgubila in oko je bilo zopet zdravo. Zdaj pristopijo živali ter voščíjo Barbiki srečo, da je tako hitro zopet ozdravela. Zahvalujejo se tudi jelenu za njegovo izvrstno zdravilo in tako naglo pomoč. Jelenu je pa za njegovo milosrénost do uboge Barbike izrastlo še večje in lepše rogovje. —

Konečno je morala zvita lisica še vso to dogodbo popisati, a medved kosmatin je bil jednoglasno izvoljen za sodnika hudobnemu drevesu. Rzsodba se je glasila, da se orehovo drevo ostro kaznuje s tem, da se mu odslej orehi, s katerimi je ubogej Barbiki oko ranil, ne poberó z rokami, nego otepó s preklami in krepéli. To se je tudi natančno izpolnilo. Vsi so začeli s suhimi krepéli in palicami néusmiljeno udrihati po hudobnem orehovem drevesu takó, da je začelo listje in sadje padati z njega. — Od sih dob tudi ljudjé ne obirajo več orehov z drevesa, nego klatijo jih s preklami in krepéli.

Posl. Jos. Vidic.

Drevesa v jesení.

Necega dné pozne jeseni, sedi mladi Aleksij na vrtu in premišljuje, kako je to in óno. Drevesa so bila ovočja (sadja) že popolnem gola, ostanke listja je trgal z njih veter. „Tedad vse v naravi ima svoj konec!“ vzdihne mladi Aleksij, „vse mora poginiti! Ta drevesa so, tega še ni davno, prelepo cvetela, veje so bile pokrite z zelenim listjem in pripogibale so se pod težo sladkega sadú... A zdaj?... Takó bo tudi znabiti kmalu z mojim osivelim očetom!...“ Močno ganen ni mogel dalje govoriti. Sklone glavo, oči se mu napolnijo s solzami in v roki si skrije obraz. Ali v tem, ko sta mu roki upadli, stal je pred njim ljubljeni oče, ki je ne daleč od njega sprehajajoč se slišal tožbo mladeniča, ter mu dejal: „Sin! čimu se žalostís? čimu so tvoje solzé? Ima li večno biti zima? Mar spomladi ne bode več? — Glej, takó so tudi ta drevesa izvršila svojo nalogo, pognala in oddala so menjajajoče listje, cvet in ovočje, a zdaj si odpočijó, da kmalu zopet prejmo novo obleko. Temu podobno zgodilo se bo tudi s tvojim očetom; dokončavši svoje življenje, vležem se v grob, a kmalu zopet vstanem ter živim na veke.“ — Mladi Aleksij privzdigne glavó in vesela nada mu prežene žalost.

—kl—.

Slabo vreme.

Čimu je ta ostra zima? čimu ta mrzel veter? to polje in drevesa — gola? čimu to slabo vreme? zakaj ni vedno zeleno in gorko? — vprašal je Andrejček očeta, iz šole prišedši. — „Zató,“ odgovorijo mu oče, „ker je potrebno, da škodljiva zelišča zmrznejo, da se zrak izčisti, zemlja izpočije in se nam milejša pomlád povrne. Radovednost tvoja, moj sin, to že vidim, daleč sega; ni še dogo tega, da si me izpraševal, čimu so ljudjé nadložni, bolehní in ubožni? zakaj ni človek vedno zdrav in srečen? — Glej, to je zaradi tega, ker je treba, da si njegova duša novih močí nabira; da svoje zmotnjave izpozna; da čedalje bolj sovraži zló in si lepíh čedností pridobiva. Veruj mi, moj sin! da ne pristojí človeku pritoževati se in čuditi čez to, česar ne umeje; vse v príródi ima svoje prave vzroke, vse je modro uravnala roka stvarnikova, in če mi tudi ne umejemo popolnem vsega, kriva je tega le naša slabost.“

—kl—.

Čuvaj se prehlajenja.

Tine: Oče, to smo danes dobre volje bili!

Oče: A kje si bil ves popoldne?

Tine: Jaz in moji tovariši smo se bili že poprej dogovorili, da napravimo izlét v bližnji gozd, kadar bomo imeli kaj prostega časa. In glejte, ravno denašnji popoldne je bil v ta namen kakor nalašč, ker nismo imeli šole. Zbrali smo se pred sosedovo lipo in — šli smo, veselo pevajoč, v gozd. Med potjo smo uživali toliko prijetnosti: solnce je sijalo, ptice so prijetno ščebetale, ljudje so hodili po polji in livadah, ter so opravljali vsak svoje delo.

Oče: Všeč mi je, da si se prijetno zabával s svojimi tovariši; ali jaz mislim, da ta vročina, kakoršna je danes, ni vam kaj posebno ugajala pri vašem izlétu v gozd.

Tine: Prav imate oče; ali nam vročina niti na umu ni bila. Ko smo se malo razgréli, vlegli smo se pod kako drevo v debelo senco ter smo se ondu odpočili. Pri igri smo pa suknje slekli in takój nam je bilo hladnejše.

Oče: Kaj ste se pa igrali?

Tine: Skrivali in lovili smo se.

Oče: In ravno zato ste se zeló razgréli in tudi potfli.

Tine: To je, da smo se zeló potfli. Ali ko smo bili zeló razgréti in pòtni, šli smo zopet pod kako drevo v senco in smo se ondu ohladili; in kako prijetno je še le bilo, če je kak veterc popihal iz gozda na nas!

Oče: Ej, ljubi moj, tega pa niste prav storili.

Tine: Zakaj li ne, oče?

Oče: Zato, ker ako ste razgréti in vroči, pa se hitro ohladite, lahko si hudo bolezen, in še celó smrt nakopljete.

Tine: A vi oče vidite, da smo se zdravi in veseli povrnili domóv.

Oče: Vidim, in to je vaša sreča. Ko ste se namreč nekoliko ohladili na ónem vetru, ki je iz gozda pihal, ste se potem zopet igrali in razgréli; ako bi ne bili tega storili, lahko bi bili zdaj vsi zboléli. In kadar ste bili vroči, vsaj niste pili vode?

Tine: Nismo je pili, ker je nikjer nismo mogli dobiti.

Oče: In ako bi jo bili dobili, vi bi jo bili tudi pili?

Tine: To se zna, ker smo bili zeló žejni.

Oče: Nu, srečni ste, da je niste nikjer dobili, ker marsikdo se je že razgrét mrzle vode napil ter je potem nevarno izbolel in še celó umrl.

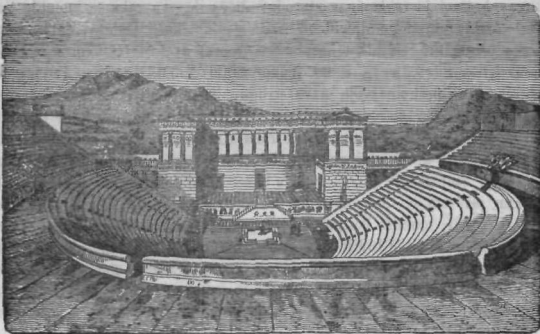
Tine: Mi vse tega nismo znali, oče!

Oče: A zdaj si vse to dobro zapomni in povej tudi svojim tovarišem. Čuvaj se in pazi na sebe in svoje tovariše. Kadar ste vroči, vode ne pijte; kadar ste pòtni, ne slačite sukenj z sebe! Isto tako se tudi ne smete kopati, kadar ste vroči in pòtni. Mnogo, mnogo otrok je moralo umreti, ker so se prehladili ter so vsled tega nevarno izboleli.

Tine: Hvala vam, ljubi oče, da ste mi vse to povedali. Od sih dob se hočem čuvati, da se ne prehladim, a tudi svoje tovariše hočem opómneti, da se izognejo te nesreče.

Gledališče pri Grkih in Rimljanih.

Razven templjev in drugih javnih stavb bila so gledališča pri starih Grkih in Rimljanih najlepše in najznamenitejše stavbe starega véka. Grki so taka gledališča zvali „amfiteater“ a Rimljani „cirkus.“ Amfiteater ali cirkus je bil zidan v podobi pólukroga, t. j. amfiteatralno; v sredi je bil prazen prostor, katerega so Rimljani imeli za telovadne in borilne igre. V tem prostoru so se borilci in divje zverine borile. Borilci so bili večidel močni sužniki, ki so se v gledaliških gledalcem na veselje z mečem med seboj borili in klali. Pri starih Grkih je bilo gledališče razdeljeno na oder, na katerem so se izvrševale različne predstave, kjer se je pelo, deklamovalo i. t. d., potem na gledališke sedeže za gledalce in na neki nižji prostor spodaj pod odrom, ki so ga imenovali orkester. Sedeži so bili lesene klopi, vsaka nekoliko više od druge, kakor kake stopnice, ter tako narejene, da so se po končanji igri

lahko prenesle. Pri Rimljanih je imel deželni poglavar svoj posebni prostor zase in za svojo obitelj — tako imenovano ložo, ki je bila mnogo lepša od družih sedežev. Pozneje so Rimljani zidali svoja gledališča z veliko lepoto in umélteljnostjo. Cesar Vespazijan je bil sezidal v Rimu velikansko poslopje (cirkus), ki ga je stalo do 15 milijonov tolarjev, a zidalo ga je razven rimskih zidarjev tudi 12.000 židovskih sužnikov. Prostora na sedežih je bilo za 85.000, in na galeriji za 25.000 ljudi. Ko se je to gledališče posvečevalo, borilo in razmesarilo se je 5000 divjih zverin. Tacih amfiteatrov ali cirkusov je imelo vsako večje mesto pri Grkih in Rimljanih, a razvaline teh gledališč nam kažejo še dandenes njihovo krasoto in lepoto. V mestu Pulji v Istri vidijo se še dandenes starorimske ostaline velikanskega amfiteatra, v katerem je imelo 70.000 gledalcev dosti prostora. Židovje tega velikanskega amfiteatra je še dobro ohranjeno; 115 metrov je dolg, 92 metrov širok ter ima 144 okroglih oblokov v dveh vrstah, stoječih druga nad drugo. V Veroni se nahaja star amfiteater, jedini v celej Italiji, ki se je še v popolno dobrem stanu ohranil. To gledališče ima 4 nadstropja za 22.000 gledalcev. Razvaline tacih starih

amfiteatrov se še nahajajo v Adriji, Albani, Bordóu, Bresciji, Florenci, Herkulanu, Neru (dobro ohranjene), v Padovi, Pompejih, Sirakuzi, Smirni, Tunisu i. t. d.

Za cesarja Trojana in Hadrijana se je bilo rimsko zidarstvo povzdignilo na najvišjo stopinjo umetelnosti, v naslednjih časih pa je bilo zidarstvo preobloženo in tako je nehala njegova prvotna lepota.

Reka Amu-darja je izpremenila svojo strugo.

Kdor misli, da se svet nikdar ne ménja, nego da vedno ostaje tak, kakoršen je bil, ta se zelo vará. Ravno protívo je: svet se vsaki dan po nekoliko izpremeni. Med najznamenitejšimi zemljepisnimi izpremembami naj-novejša izprememba je ta: da se je neka reka povrnila v svojo staro strugo (korito), v katerej je tekla že v starodavnih časih. Ta reka se imenuje Amu-darja. Ako vzamete zemljevid od Azije v róke, našli bode, da se izlivate v aralsko jezero (ki leži blizu kaspiskega jezera) dve reki, namreč: z desne strani se izliva Sir-darja a od južne strani Amu-darja. Ta poslednja reka je zasula s peskom svojo staro strugo, in si je poiskala nove struge, v katerej je tekla že v starodavnih časih. Vaši zemljevidi so potem takem pogrešljivi, ker na njih imate, da se reka Amu-darja izliva z dveh krakov v aralsko jezero, a temu zdaj ni več takó, ker se ta reka zdaj izliva v Sarsko jezero, ki je kaspiskemu jezeru mnogo bliže. Zemljepisna ožina med kaspiskem in sarskim jezerom je tako ozka, da se lahko vsak čas prekoplje (kanalizuje). Ako se to zgodí, dobila bo potem Rusija nov pot na vodi in se bo znatno približala Afganistanu in Indiji, ker po reki Amu-darji se lahko plóve do Balka. S tem bode tudi v teh krajih trgovina in obrtnija znatno napredovala.

P.

Tirolsko in Predarelsko.

Obé te deželi pokrivajo najviše planine v našem cesarstvu. Nekateri vrhovi teh planin so z večnim snegom in ledom pokriti. Najvišja gora na Tirolskem je Ortles (3916 m. visok). Znamenite reke v Tirolih so: In, Ren, ki preko Bodemskega jezera teče, Drava in Adiža, ki v rešenskem jezercu izvira ter po zelo zavitej in naklonjenej dolini k jadranskemu morju dere. Večina prebivalcev na Tirolskem so Nemci; le v južnem delu so Italijani. Glavno mesto na Tirolskem je Inšpruk poleg Ina, ki šteje 16800 prebivalcev; glavno mesto v Pradarelskem je Bregenc ob Bodemskem jezeru s 4000 prebivalci. To mesto je majheno, a ima zelo razvito obrtnijo in živahno kupčijo. Druga znamenita mesta na Tirolskem so: Briksen, Bolzan, Meran in Trident. — Vse to poiščite na zemljevidu poknežene grofovine tirolske in predarelske.

T.

Avstralija.

Kakor vam je znano, imenuje se peti del naše zemlje Avstralija, ki so jo v 17. stoletji Holanci svetu odkrili. Ta zemlja je razven nekaj otočij vsa razprostrta na južnej polúti. Kakor Evropa sredi celinske polúte, takoleži Avstralija sredi povodne ali oceanske in se primerno imenuje tudi Oceanija. Obliva jo krog in krog véliki ócean, le na zahodnej stráni seza indijski ócean do njene celine, ki se imenuje Nova Holandija. Z mnogobrojnimi otočji vred meri ta zemlja 88700 □ Mirjametrov.

Več nego tri četrtine Nove Holandije je malo ne še popolnem neznane. Bolj znane so primorske pokrajine.

Ker so največ vsi avstralski otoci majheni, prevlada tù morski mraz, in podnebje, da-si je blizu ravnika, vendar je še dosti povoljno in gorkota le bolj srednja; v nekaterih krajih véje zmirom pomladanska sapa. Samo v Novej Holandiji včasih vročina zeló pritiska.

Kar se tiče prirodnin, najbolj nenavadno je to, da skoraj na vseh otocih ni nobenih rudnin niti večjih živali, dojk niti žuželk, a vendar rastline kaj bujno rastó. Sicer tù ni taci krasnih prágozdov, kakor v južnej Ameriki, niti taci palm, kakor na otoku Cejlouu, vendar gozdi na malih otocih ondotne kraje lepšajo in na celini kakor tudi na večjih otocih nahajajo se obširni gozdi.

Obdelovane rastline Holándija ni imela niti jedne; še le Evropljani so jej prinesli razna žita, navadno in južno ovojče, vinsko trto, oljko itd. Prevažen pa je tù tako imenovani kruhovec, ki rodí celih 9 mesecev v letu neprenehoma toliko sadú, da tri drevesa zadostujejo, da redé jednega človeka v tem času. Imenitna je tudi rajska smokva. Med živali je tù največ tako imenovanih vrečarjev. Kenguru živí v velicih čredah po neizmernih tratih sredi Nove Holandije; njegovo meso je tečno. Tej celini posebno lasten je tudi kljunaš. Med domačimi živali so prvotni prebivalci imeli samo psa — dingo, ki še zdaj ovcam mnogo škoduje.

Avstralija ima dandanes okolo 4 $\frac{1}{2}$ milijona ljudi. Po rodu se prištevajo malajskemu ali pa kavkaškemu plemenu. Vsi prvotni prebivalci so malajskega plemena in rujave barve. Ločijo se v Negrite in prave Malajce. Negriti prebivajo po Novi Holandiji, kjer so v mngo malobrojnih razrodov razdeleni. Po severnej polovici Nove Holandije pohajajo navadno nagi okolu, a po južnej se pokrivajo s kenguruvskimi kožami. Život si radi lepšajo ter se mažejo z različni barvami. Živé se največ ob lovu in ribárstvu; jedó pa tudi raznovrstne korenine in jagode, nekatere črve in školjke. Sprva blezo niso bili tako divji kakor se sedaj povsodi kažejo nasproti Evropljanom. Pravi Malajci živé po otočjih in po novej Zelandiji. Razdeljeni so v mnogo razrodov, ki se po životu med seboj precej ločijo, po jeziku, navadah in šegah, celó po svojeji veri so si pa zeló podobni.

Njihova vera je bila in je še zdaj, koder še ni kristjanstva, ostudno malikovanje. Blagoslov krščanske vere se je najbolj pokazal pri prebivalcih otoka Tahitija in pri prebivalcih Sandwichskih otokov, kjer so že uredjene države.

Črtice iz ruske zgodovine.

(Po Nestoru priobčuje A. K.)

12. Jaroslav in prvi njega nasledniki. (1036—1054. l.)

Po brata svojega Mestislava smrti začne knežiti Jaroslav, in bil je samovlástelec ruskej zemlji; jedíno v Polotsku so imeli svojega kneza Brečislava Izjeslaviča, od staréjšega sina Vladimirovega, Izjeslava. Za Jaroslava je bil mir po ruskej zemlji ter niso se je smeli doteknuti sosedi.

Jaroslav je ljubil cerkev in učenje, strojil učilnice in ukazal prelagati cerkovne knjige od grškega na slovensko pismo; zidal je tudi cerkve in jih krasil zlatom, srebrom in dragimi obrazi. Takó je zalóžil Sofijsko stólnico v Kijevu in tudi v Novem Gradu. Zalágal je mesta po dálnejših krajih svoje zemlje v zaščíto od svovražnikov: Jarosláveľj — na Volgi, — Jurjev, sedanji Dérpet, — v Čudskej zemlji.

Jaroslav je prvi razglasil pisane zakone, po imeni „Ruska pravda,“ katere so pomnoževali potem drugi knezi. Pomnèč velikih zaslug Novogradcem, ki so ga otéli često v borbi s Svetopolkom, dal je Jaroslav Novemu Gradu „svobóščíne,“ ter opiráje se nánje, dolgo so se potem Novogradci upravljali sami sobój. Pozvanjáli so in takó jih je zvon zbíral v „véče“ (zbor) na dvoru Jaroslavljem, kder so ukrepáli o vseh véčjih stvaréh: napovedovali so vojno in delali mir; pozváli kneze, a sprší se z njimi izganjali jih; izbirali posádnike, tísóčnike in vse deželne oblasti, a po drugih mestih so do malega vse to imeli knezi pod svojo roko. Jaroslav pred smrtjo pozove k sebi svoje sine ter jim zapové, da bi mej sobój živéli mirno ter se nikdar ne prepirali; da bi poslušali staréjšega brata, kakor so poslušali dozďaj oca, in méj-nje je razdelil rusko zemljo na pet predélov: Izjeslavu dá Kijev in Vélíki Novi Grad, Svetoslavu Črnígov, Vsevladu Prejesláveľj, Večeslavu Smolensk in Igorju Vladímer. „A tí,“ reče Izjeslavu, „ako hoče kdo razžaliti brata svojega, pomagaj razžaljenemu!“ Potem se Jaroslav razbolí in umrje. Teló mu položé v kaméni grob, v cerkvi sv. Sofije. — A Jaroslavji sinovi niso dolgo poslušali svojega oca zapóvedij, da bi živéli mej sobój ljubovno in mirno. Začeli so se razpori zaradi tega, ker Jaroslav, razdelívši zemljo svojim sinom, ničesar nij dal niti rodnemu vnuku Rastislavu, sinu svojega staréjšega sina Vladímera, umršega še pri oci, niti ne bratrancu, Vsevladu, sinóvi Brečislava Polotskega. Potem je Svetoslav Črnígovski užé brez nobene pravíce hotel vzeti Kijev staréjšemu bratu, in Izjeslav je bil nekólikrat prisíľjen zbežati iz Kijeva ter iskati si pomoči pri tujcih.

Po Izjeslavu je Vsevlad Jaroslavič bil véliki knez Kijevski, ker je Svetoslav Črnígovski užé bil odmrl. Vsevlad je bil slabóten knez, katerega je podpiral samó njega hrabri in junaški sin, Vladímer, imenovan Monomah.

Po Vsevladovej smrti užé nij mej živimi ostalo nobenega Jarosláviča; bili so samó vnuki in pravniki, a v vélicega kneza je bil postavljen staréjši izmej vnukov, Svetopolk Izjeslavič.

Po običaji tega časa nij nasléďja dobíval sin po oci v njega pokrájini ali na stolu vélicega kneštva, nego staréjši od rodú, največ brat pokojnega kneza. Ali otroci niso hoteli nikomur odstopati otčevega nasléďja, in zaradi

tega so bili neprestani razpori in zavisti mej vladárskim pleménom. Knez je pogubljal kneza, lovil ga v plen ali gonil iz domovine; a izgnani so često iskali pomoči in zaščite pri tujcih ter vodili na rusko zemljo zdaj Ogré, zdaj poganske Plavce. Čim dalje tem bolj so se množili knéžji rodovi; drobila se je ruska zemlja in ob nobenem nastopu nove vlade nij bilo brez razpôra in brez mejusobne vojne. Narod je bridko trpel in duhovstvo je ostro pretflo knezom, a družina, katerej je vojna bila rokodelstvo, ta je prepíre podžigála in knezi so samí ljubili vojno.

(Konec prihodnjic.)

Tečna človeška hrana.

1. Jajca.

Jajca, mleko in mesó niso samo najtéčnejša, nego mehko kuhana tudi najbolj prebavljiva človeška hrana. Trdo kuhana jajca se težko prebávijo. Jajčeva lupina je apnovíta. V jajcu se dobé vse óne tvarine, ki so potrebne v sestavo naše krvi in našega telesa. Tudi surova jajca so užítna. Surova jajca se najlaže prebávijo in že za jedno ali poldrugo uro se iz želodca spravijo.

2. Sir.

Sir obstoji iz mlečne sirnine, ima pa tudi več ali manj surovega masla (putra) v sebi in še drugih tečnih tvarín. Redfina vrednost sirova je velika. Siru se večkrat prímeša nekoliko kimene (kimlja), da ima potem prijtnejši okus. Sir se nareja iz posnetega ali pa iz neposnetega mleka, in je potem tolst ali pa suh. Da-si je sir zeló tečen, vendar ga želodec težko prebávi.

3. Leča, grah, bob (fižol).

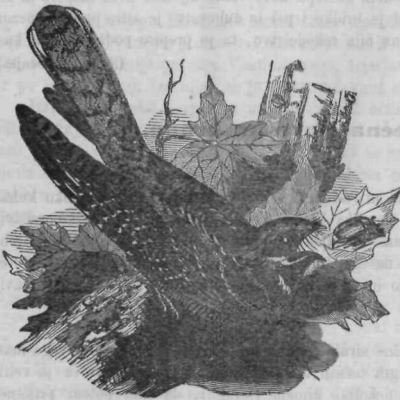
Leča, grah in bob (fižol) imajo zeló veliko redilno vrednost. Najredfnejša je leča. Léčine, gráhove in fižólve lušine so težko prebavljive; zato je dobro, da se to sočívje precedí, kadar je kuhano. Še téčnejše so te jedi, ako se dobro zabélijo, bodi-si z mastjo ali pa surovim maslom.

Božja skrb.

Človek po vsem svetu lahko srečno žíví; Bog povsod zanj skrbi. Njegovo veliko skrb nam oznanja preljubo rumeno solnce, ki ob jutru vzhaja izza gôr in mirno ob večeru zahaja, nam vedno svetí in ogreva zemljo; njegovo vsemogočnost nam razodeva svítla luna, katera na večer prijazno priplava izza hribov, in brezštevlna množica zvezd, ki tako lepo igrajo na nebu; njegovo moč nam tudi kaže vsako zrno, ki v zemlji klije in obrodi mnogo plemenitega sadú. — Človek, gospodar vseh rečí na zemlji in pod zemljo, žíví po vseh stranéh širocega sveta; povsod je zanj pogrtna miza z nebeskimi daroví. Povsod lahko človek zadovoljno in srečno žíví, ako le zvesto izpolnjuje svoje dolžnosti.

Prirodopisno - natoroznansko polje.

Podhujka.

Danes, ljubi otroci, naj vam „Vrtec“ pové nekoliko o zeló čudnej ptici, ki se podhujka, legenj pa tudi pikčasti mravljinčar imenuje; tudi kozomólza jej pravijo po nekaterih krajih. Nemeec jej pravi: „Nachtschwalbe“ ali „Ziegenmelker“ in po latinsko se zóve: *Caprimulgus europeus*. Ta ptica, ki jo imate v podobi pred seboj, dolga je blizu do 30 centimetrov, tedaj kósove velikosti, pepelaste barve je, rujavo

lísasta in črno pegasta. Nogi ima kratki in šibki, kljunček majhen, zeló široko zijalo in posebno dolgi perotnici, po katerih se takój pozná, da se ta ptica šteje med lastavice. Glavo ima debelo z velikimi izbuljenimi očmi, in mehko obilo perje nas opominja na sovo. Široko zijalo obrobljeno je ščetinami, ki branijo, da jej žužki, katere lovi po zraku, ne uidejo tako lahko. Podhujka prebiva v gozdu po lazih in krčevinah, ter se skriva po dnevi v grmovje, ker svetloba ne dé dobro njenim ponočnim očém. Večkrat predremlje ves dan v temnej goščavi pod kacicm grmom ali pa čepí po dolzem na veji košatega drevesa. Ako jo kdo moti, stisne se in puha, prav takó kakor kaka sova. Brž ko se zmračí, zletí na lov; lahko in urno kakor lastavica, in tiho kakor sova se poganja po zraku hlastajoč po nočnih metuljih, hrostih (kebrih), govnobrbcih in veščah. Priletí pogostoma tudi v vas, še celó v mesto ter obletava smetišča in hleve, kjer navadno najde največ hrane. Ko ima želodec poln, miruje in prebavlja, a proti jutru je zopet na lovu.

Podhujka si ne dela gnezda; svoji dve beli rujavo pegasti jajčki znese na tla v réseje, travo in mah. — Od aprila do konca meseca septembra živí pri nas, potem se pa preselí v Afriko, od koder se vrne z družimi poznimi lastavicami v pomládi zopet k nam.

Zeló malo je tako pridnih in človeku koristnih ptic, kakor je podhujka, ki po noči prav neusmiljeno škodljive metulje in hroste davi, a vendar so si neumni in babjeverni ljudjé izmislili o njej mnogo prav neumnih bedarij. Med mnogimi družimi izmišljarijami očitajo jej tudi to, da pride po noči v hlev, ter ovce in koze sesá.

Otroci pišejo.

Tinica vabi prijateljico, da pride k njej na vrt:

Ljuba Zorica!

V našem vrtu je že vse razcveteno. Znam, da si velika prijateljica cvetic. Vreme je ugodno in ljubo solnce že nekaj dni prav prijazno sije. Kdo bi pri tacem lepem vremenu vedno v hiši tičal? Zatorej pridi danes popoldne k meni v naš vrt; cvetice bove trgale in kitice vezale svojim ljubim staršem v dar. Nádejam se, da mi mojo željo izpolniš. Pristrčno Te pozdravi

Tvoja

prijateljica
Tinica.

V Kamniku

Dórica piše materi za god:

Preljuba mati!

Danes je moje srcé napolneno z največjim veseljem, ker danes godujemo, preljuba mati, vesel dan za vso našo hišo. Danes je dan, katerega sem že vse leto željno pričakovala, danes je Vaš godovni dan. Obljubujem Vam, da si hočem prizadevati, da vam s pridnostjo, lepo obnašo in pokorščino naredim vedno več veselja. Vsak dan hočem moliti in prositi dobrega Bogá, da Vas ohrani zdravo veselo in srečno še mnogo mnogo let. A Vi, preljuba mati, ostanite tudi v prihodnje še dobra in skrbna mati svojej

hčerki

Dórici.

V Ribnici

Sestra piše bratu, da so mati izboleli:

Preljubi bratec!

Danes Ti ne morem nič veselega poročiti in to me boli v srcé. Najina dobra mati so nevarno izboleli. Večkrat se bridko jokam pri postelji bolne matere ter od žalosti ne morem ne jesti ne piti. O pridi skoraj domóv, preljubi bratec, da obišeš bolno mater, ki so Te zaželeli videti. Ravno tako željno Te pričakuje tudi

Tvoja

žalostna sestra

V Postojni

Milka.

Pavlica piše Franjici, da jej je bratec umrl:

Preljuba Fránjica!

Žalostno vest Ti obznanim. Včeraj popoldne je umrl moj dobri bratec Milotinček.

Moji starši so zelo žalostni in moje oči so s solzami napolnene. Vedno jokam in jokam po svojem dobrem bratcu Milotinčku. Ne diši mi ne jed ne pijača. Jutri predpoldne ob 9. uri bo pogreb mojega preljubega brata. Pridi tudi Ti, da tolažiš svojo

žalujočo prijateljico

V Sevnici

Pávlíco.

Razne stvari.

Drobtine.

(Roka božja čuva otroke). Dne 29. sept. dopoldne je v hiši „pri starej zaponi“ v Ljubljani padel dve leti star otročiček iz prvega nadstropja na trda tla. Ali glej čuda! niti najmanje se ni poškodoval, razven majhene praske na glavi. — In zdaj naj še kdo reče, da roka božja ne čuva nedolžnih otrok!

(Redka starost.) V Tiflisu na Ruskem je umrla 15. julija 140 let stara žena, vdova, po imenu Kalia Boljanec, kakor časopisi pišejo, bila je zdrava ves čas svojega življenja, ter je le malo mesecev pred smrtjo zbolela. Njen najstarejši sin, ki še živi, star je 100, a najmlajši 75 let.

Kratkočasnici.

* Učitelj: Kdo mi zna povedati tri živali, ki živév Afriki? — Francek: Jaz znam, gospod učitelj! — Učitelj: Nu, pa jih povédi. — Francek: Dve opici in jeden lev.

* Oče: Za božjo voljo, Jožek, kaj delaš v šoli. Šolsko spričalo ni nič boljše od prvega. In kaj vidim, v pisanji imaš še celó slabo! — Jožek: Dà, dà, oče, zdaj je pa že treba, da pokregate gosp. učitelja, drugače mi bo zmiraj tako napisal, ali pa še slabše!

Slovstvene novice.

* V založbi gosp. Ig. pl. Kleinmayer-ja in Fed. Bamberga prišlo je ravnokar na svitlo 6 prav mičnih knjižic z barvanimi podobami v zeló ličneji obliki za slovenske otroke. Vsaka knjižica obseza po jedno pravljico z najlepšimi podobami, kar jih imamo do zdaj v tej stroki v našem domačem slovstvu. Posámezne knjižice se imenujejo:

1. Pepelka. Krasna pravljica v zabavo in pouk ljubej mladini. V 4°. Cena 50 kr.

2. Trnjeva rožica. Krasna pravljica v zabavo in pouk ljubej mladini. V 4°. Cena 50 kr.

3. Snegulčica. Krasna pravljica v zabavo in pouk ljubej mladini. V 4°. Cena 50 kr.

4. Právljica o rudečikapici. V 8°. Cena 25 kr.

5. Právljica o pepelki. V 8°. Cena 25 kr.

6. Právljica o obutem mačku. V 8°. Cena 25 kr.

Ker tako okusno slikanih knjižic za našo ljubo malo mladino še nismo imeli, priporočamo jih v obilo nakupovanje posebno ónim staršem, ki imajo še majhene otroke. Mnogo nedolžnega veselja jim bodo naredili s prelepimi in prav živo slikanimi podobami. Za sv. Miklavža in za Božič so te knjižice kakor nalašč.

* Kocenov zemljepis za ljudske šole. Poslovenil Ivan Lapajne. Drugi popravljeni natis. Z 10 slikami. V Beču 1879. Založil Edvard Hölzel. — Ta knjiga na ličnem papirji in v lepej slovenščini pisana prišla je uže v 2. popravljenem natisu na svitlo z lepimi podobami ter je vsega priporočila vredna. Cena 30 kr.

* Gimnastika za učitelje pučkih učiona i učiteljske pripravnike. Priredio A. S. Löffler. — Tako se zove naj-novejša hrvatska knjiga v velikej osmerki, ki jo je izdala kr. hrvatska zemaljska vlada v Zagrebu. Kolikor nam je znano, delal je na tej knjigi tudi našim čitateljem dobro znani gosp. Andrija Hajdinjak, posebno kar se tiče nazivlja (terminologije) in prevoda druge polovice. Knjiga ima obilo telovadbenih podob in je pisana v lahko razumljivej hrvaščini. Slovenskim učiteljem, ki podučujejo telovadbo, vstrezala bo ta knjiga na vse strani; zatorej jo priporočamo v obilo naročevanje. Cena knjigi je 55 kr.

LISTNICA. Gosp. A. K. v Lj.: Vaše dve pesenci niste za natis. — J. K. v Lj.: Vaša povest „Kdo je večji divjak“ potrebuje še mnogo poprave, predno da ugaja našemu listu. — A. D. v Lj.: Narodna pripovedka, ki ste nam jo izročili za „Vrtec“ bila bi še precej dobra, ako bi ne imela toliko popgreškov v slovniškem obziru. Skušali jo bomo prineti pozneje enkrat.